

החברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה דו"ח תקופתי מעודכן של פעילות החברה נכון ל-30 לאפריל 2009

מבוא

1. דו"ח מסכם על פעילות החברה לשנת 2008 הוגש לדירקטוריון החברה בינואר 2009. דו"ח זה הועבר גם ליו"ר ועדת חוקה חוק ומשפט פרופ' מנחם בן ששון.
2. במסמך זה מוגש דו"ח תקופתי מעודכן ל-30 אפריל 2009, אשר יוצג גם בוועדת חוקה חוק ומשפט בראשות היו"ר החדש, ת"כ דוד רותם.

3. מטרותיה ותפקידיה של החברה

- 3.1 תיקון העוול ההיסטורי שנגרם לנספים ולירשיהם.
- 3.2 איתור הנכסים של נספי השואה **המצויים בישראל** והעברתם לניהול החברה.
- 3.3 איתור היורשים והשבת הנכסים או שוויים ההוגן לזכאים.
- 3.4 נכסים שלא ימצאו להם יורשים יועברו:
 - 3.4.1 לסיוע לניצולי שואה נזקקים ותמיכה בגופים שמטרתם סיוע לניצולי שואה.
 - 3.4.2 לתמיכה במוסדות וגופים שמטרותיהם הנצחה, תיעוד, וחינוך של זכר השואה.

ראוי לתזור ולהדגיש כי פעילות החברה הינה ייחודית ויוצאת דופן ולא נעשתה מעולם בישראל ובאיתור של 70 שנה.

איתור נכסי הנספים בשואה והעברתם לניהול החברה בנאמנות

4 הפעילות בתחום איתור הנכסים והעברתם לחברה כללה את הנושאים כמפורט:

4.1 המשך הטיפול להעברת נכסים לחברה מהאפוטרופוס הכללי, קק"ל, מנהל מקרקעי ישראל וגורמים מחזיקים אחרים.

4.2 שערוך תיקי הנכסים שהועברו לחברה ע"י האפוטרופוס הכללי וקק"ל והגשת הדרישות הכספיות הראשונות בגינם.

4.3 הכנת והגשת הדרישות הכספיות הראשונות **מהבנקים** בעקבות ביצוע הבדיקה והשערוך של

חשבונות הנספים שאותרו אצלם ע"י ועדת החקירה הפרלמנטארית והחברה.

4.4 איתור נכסי נדל"ן **חדשים** ע"י הפעלת צוותי משימה במיקור חוץ.

4.5 ביצוע פעולות מחקריות ואיסוף מידע כסיוע לאיתור נכסים חדשים.

4.6 התבררות למאגרי המידע המרכזיים המחזיקים מידע חיוני לאיתור נכסים: הטאבו, מס רכוש, ומרכז מיפוי ישראל.

4.7 הגשת בקשות לוועדת הערר למתן צווים להעברת מידע על נכסי נספים **מגופים המסרבים להעבירו לחברה**.

4.8 טיפול שוטף בבקשות לאיתור נכסים מחוץ לרשימת הנכסים שפורסמו ע"י החברה.

5 פירוט הנכסים שאותרו ע"י החברה וסטטוס הטיפול בהם:

5.1 473 חלקות קרקע, הנמצאות בניהול החברה.

5.2 51 דירות, הנמצאות בניהול החברה.

5.3 147,929 מניות י.ק.ט, הנמצאות בניהול החברה.

5.4 3,787 חשבונות של נספים המצויים בבנקים, אשר הוגשה בגינם דרישה לבנקים, להעברת שווים

- הכספי לחברה.
- 5.5 84 קרקעות מוחכרות המנוהלות ע"י מנהל מקרקעי ישראל. החברה הגישה דרישה להעברת שוויים הכספי הריאלי להיום.
- 5.6 84 נכסי נדל"ן חדשים שאותרו ע"י החברה והוגשה בקשה לגביהם לגורמים השונים המחזיקים או שהחזיקו בהם.
- 5.7 57 נכסים של נספי שואה אשר הועברו לקניין המדינה ונמצאים בניחול מינהל מקרקעי ישראל. החברה ביקשה לבצע לגביהם שמאות לצורך העברת השווי הכספי של הנכסים לחברה.
- 5.8 כ- 186 בעלי זכויות בחברת ק.צ.א (קהילת ציון אמריקאית) המצויים בתיק פירוק, הנמצא בהליך משפטי.
- 5.9 כ- 230 מיליון ש"ח כספים שהועברו לחברה ע"י האפוסטרופוס הכללי ותשלומים ראשונים בגין שיערוך נכסים מהמדינה וק"ל.
- 5.10 נכסי הנדל"ן וניירות הערך (מניות י.ק.ט) כאמור לעיל לא ניתנים למימוש בשלב זה על פי החוק והם נשמרים ליורשים בלבד. נכסים שהועברו לחברה מהאפוסטרופוס הכללי על החברה להתחזק לתקופה של שנתיים, ורק לאחר תקופה זו, אם לא יימצא יורש, מותר לחברה לממשם. נכסים שהועברו מכל גורם אחר, על החברה להתחזק לתקופה של 7 שנים, ורק לאחר תקופה זו, אם לא יימצא יורש, תוכל החברה לממשם.

6 שיערוך תיקי הנכסים והגשת הדרישות הכספיות הראשונות:

6.1 האפוסטרופוס הכללי

ארבעה משרדים של רואי חשבון מבצעים את הבדיקה והשערוך של תיקי הנספים שהועברו לחברה ע"י האפוסטרופוס הכללי במימון משרד המשפטים (כ- 1,300 תיקים). עד היום נבדקו ושוערכו 984 תיקים שחסתכמו לסך 307.2 מיליון ₪. מתוך סכום זה הועבר לחברה תשלום ראשון בסך 89 מיליון ש"ח. הועברה דרישה שנייה לתשלום בסך 157.6 מיליון ש"ח שטרם הועברה, מטופל עם משרד המשפטים ומשרד האוצר להעברת הכסף.

6.2 חבות המדינת בתיקי הבנקים

בדרישות שהועברו לבנקים קיימת גם חבות המדינה כמפורט להלן:

- 6.2.1 במהלך הבדיקה וההכנה של הדרישות הכספיות מהבנקים, נבדקה ונרשמה גם חבות המדינה, כפי שהיא משתקפת בתיקי חשבונות הבנקים, בהיקף של כ- 135 מיליון ₪.

6.2.2 בחלק מהתיקים קיימת כפילות עם תיקי אפ"כ, אשר נבדקת ע"י החברה במגמה להגיש בהקדם דרישה למדינה גם בנושא זה. בשלב זה הוגשה דרישה מהמדינה להעברת תשלום ראשון על חשבון הסכום הנ"ל בסך 60 מיליון ₪.

6.3 קק"ל / הימנותא

- 6.3.1.1 כ - 245 תיקי נכסים אשר היו בידי הימנותא, נבדקו ושוערכו והוגש לקק"ל ולחברה דו"ת מסכם בהיקף כ- 60 מיליון ₪. מתוך סכום זה הועבר לחברה תשלום ראשון בסך 50 מיליון ₪.
- 6.3.1.2 לגבי 27 קרקעות שהוחזרו ע"י מנהל מקרקעי ישראל בוצעה שמאות מוסכמת המסתכמת לכ - 51 מיליון ₪. דרישה להעברת סכום זה לחברה, הועברה לקק"ל. הוסכם עם קק"ל להעביר בהקדם מקדמה על חשבון סכום זה בסך של כ-40 מיליון ₪.
- לגבי 57 קרקעות נוספות שהוחזרו, הועברה בקשת החברה לקבל את השווי הריאלי על פי שמאות (כמו לגבי 27 הקרקעות כאמור לעיל). טרם נתקבלה תשובה מקק"ל.

6.4 דרישות כספיות מהבנקים :

שלושה משרדים של רואי חשבון מבצעים את הבדיקה והשערוך של חשבונות חמשת הבנקים שנבדקו ע"י ועדת החקירה הפרלמנטארית.

בשלב זה הוגשו הדרישות הראשונות כמפורט: (נכון ל-31 בדצמבר 2008)

6.4.1	בנק לאומי -	3,577 תיקים בהיקף כספי של כ- 305 מיליון ₪.
6.4.2	בנק תמזרחי -	55 תיקים בהיקף כספי של כ- 19.5 מיליון ₪.
6.4.3	בנק הפועלים -	67 תיקים בהיקף כספי של כ- 1.3 מיליון ₪.
6.4.4	בנק דיסקונט -	44 תיקים בהיקף כספי של כ- 1.2 מיליון ₪.
6.4.5	בנק מרכנתיל -	44 תיקים בהיקף כספי של כ- 5.7 מיליון ₪.
6.4.6	סה"כ -	3,887 תיקים בהיקף כספי של כ- 333 מיליון ₪.

למעט בנק הפועלים, כל הבנקים נופרים בחבותם להעברת הכספים לחברה. בקרוב תוגש תביעה משפטית נגד בנק לאומי.

6.5 דרישה שנייה מבנק מרכנתיל הכוללת 29 תיקים בהיקף כספי של 5.2 מיליון ₪ תוגש בהקדם.

6.6 נבחנת ע"י החברה סוגיית הדרישה בגין בעלי מניות שנספו בשואה מבנק המזרחי (602 בעלי מניות) ומבנק הפועלים (1,200 בעלי מניות).

6.7 י.ק.ט אנגליה – (ההסכם עם בנק לאומי לנאמנות)

מדובר בחלק ממניות חברת JCT החברה הכלכלית שהקימה התנועה הציונית, אשר לימים יסדה את בנק לאומי. מסיבות של השתלשלות היסטורית מניות אלה נשארו באנגליה והוחזקו ע"י בנק לאומי לנאמנות. רובן המכריע של מניות JCT נרכשו ע"י אנשים שלימים נספו בשואה ולצורך הטיפול בהן נוסדה בשנת 1960 חברת י.ק.ט נאמנות בע"מ הפועלת בישראל.

מהקמתה טיפלה החברה להשבה להעברת מניות הנספים לדי החברה, בהיקף של כ-61% מערך התיק, הן מישראל והן מאנגליה. הכספים מי.ק.ט ישראל הועברו זה מכבר לחברה. הכספים מאנגליה בחיקף של כ-15 מיליון ש"ח הועברו לחברה במהלך חודש יוני 2009.

7 איתור נכסי נדל"ן חדשים ע"י צוותי המשימה במיקור חוץ

הדרך לאיתור נכסי נדל"ן חדשים של נספים בארץ נעשית בחברה על ידי הפעלת צוותי מיקור חוץ כאשר לכל צוות הוקצו מקומות מוגדרים לאיתור נכסי נדל"ן של נספי שואה. במסגרת פעילות זו אותרו למשל נכסים רבים של נספי שואה אשר שמות הרוכשים המקוריים רשומים עדיין במרשם המקרקעין כבעלי הנכסים עד היום ומשום שלא היה כל דורש לקרקע, היא נתפסה לעיבוד על ידי קיבוצים וגורמים אחרים. החברה פועלת להעברת נכסים אלה לניהולה.

8 פעולות מחקריות כסיוע לאיתור נכסים חדשים

- 8.1 מטרת הפעולות המחקריות היא בדיקת מידע ואיסוף מסמכים לאיתור "קצות חוט" להמשך הפעילות לאיתור נכסים חדשים. עיקר הפעילות מתבצעת בארכיונים ציבוריים ופרטיים המחזיקים מידע כזה. לאחרונה אושר לחברה לבצע בדיקה כזו בארכיון של הכשרת הישוב.
- 8.2 במקביל פועלת החברה לאיסוף מידע חיוני מגופים אחרים אודות רכישות, הפקדות והקניית נכסים וכן מידע אודות גופים וגורמים המחזיקים או החזיקו בעבר נכסים של נספי שואה. גופים אלו הם: הטאבו, מס רכוש, והמרכז למיפוי ישראל.

9 הגשת בקשות לוועדת הערר:

ועדת הערר, שהיא ועדה עצמאית וחיצונית לחברה, רשאית לחייב אדם או גוף למסור מידע, מסמכים וכו' לחברה לצורך ביצוע תפקידה לפי חוק. החברה הגישה לוועדה בקשה ראשונה נגד חברת יכין חק"ל לגבי חלקות של נספי שואה המוחזקות על ידה באזור תל-מונד. הוועדה דנה בבקשת החברה והחליטה כי יש מקום להיעתר לבקשת החברה והורתה ליכין חק"ל לחעביר לחברה כל מידע המצוי בידה, לרבות מסמכים בכל הנוגע לגורל כל מקרקעין או נכסים אחרים, שרכשו יהודים מאירופה מיכין חק"ל, עד תום מלחמת העולם השנייה, לרבות עסקאות מכר ועסקאות אחרות, ופירוט התמורות שהתקבלו בגינן. כמו כן על יכין חק"ל לפתוח לעיון החברה את כל ספרי ומאגרי המידע.

ניהול הנכסים:

10 הנושאים המרכזיים שטופלו בתחום זה כללו:

- 10.1 ליווי ומעקב שוטף אחר פעילותה של חברת "נכסי אריאל" (מנהלי הנכסים מטעם החברה).
- 10.2 הגשת תביעות לפיצויים בגין הפקעות.
- 10.3 טיפול משפטי מול גורמים המחזיקים ואו המעבידים קרקעות בלא הסכס.
- 10.4 השלמת שמאות לקרקעות ודירות.
- 10.5 טיפול בפלישות.
- 10.6 הסרת הערות ניהול של האפ"ב, הרשומות בקרקעות שהועברו לניהולינו. ורישום הערת ניהול לטובת החברה.
- 10.7 ביטוח הנכסים.

11 מצבת הנכסים המנוהלים בחברה ושויים המוערך

- 11.1 524 נכסי נדל"ן בשווי מוערך של כ-350 מיליון ₪.
- 11.2 25,762 נ"ע נ.ק.ט בשווי כ-180 מיליון ₪
- 11.3 כספים בסך 254 מיליון ₪ - (לאחר העברת סיוע לניצולים והשבת נכסים ליורשים)

12 ריכוז הדרישות הכספיות שהוגשו ע"י החברה (שטרם הועברו):

- 12.1 חבות הבנקים – כ-333 מיליון ₪.
- 12.2 חבות המדינה – כ-165 מיליון ₪. (מקדמות בגין שערך תיקי אפייכ וחבות המדינה בתיקי הבנקים)
- 12.3 קק"ל - כ-61 מיליון ₪.
- 12.4 סח"כ - 559 מיליון ₪.

איתור יורשים והשבת נכסים לידיהם:

13 איתור יורשים המבוסס על בירור בקשות שהגיעו מן הציבור

הערך המרכזי בתחום איתור היורשים היינו הטיפול בבקשות להשבה שנתקבלו בחברה וקבלת החלטות בהן. על מנת לאתר יורשים, החברה מחויבת לפרסם כל נכס של נספה שואה שהגיע לרשותה, והיא רשאית לפרסם נכס כאמור אף אם טרם הועבר אליה ובלבד שפרטיו נמסרו לה ע"י הגורמים המחזיקים בנכס. נכון להיום, באתר האינטרנט של החברה מפורסמות כ- 66,000 רשומות הכוללות שמות ונכסים.

13.1 מספר הבקשות להשבה (לנכסים המצויים ברשות החברה) שהגיעו לחברה עד למועד פרסום דו"ח זה הוא 5,616.

- 13.1.1 א - 3,764 (כ-70%) בקשות הושלם הטיפול כמפורט:
 - 659 בקשות אושרו להשבה לכ-1,320 יורשים.
 - 3,105 בקשות נדחו או נסגרו טכנית.
- 13.1.2 ב - 1,852 בקשות נמצאות בטיפול שוטף של צוות ההשבה (לא כולל בקשות נכסים בבנקים).
 - בכ-144 בקשות מתוכן שהוגשו לנכסים מסוג נדל"ן וכספים, יושלם הטיפול עד יוני 2009.
 - בכ-791 בקשות שהוגשו לנכסים מסוג מניות יק"ט, יסתיים הטיפול עד סוף 2009.
 - בכ-917 בקשות שהגיעו לחברה לאחר סיום הליך האיתור המיוחד, יסתיים הטיפול עפ"י לוח הזמנים הקבוע בחוק.

14 כ - 2,568 בקשות נוספות הוגשו לחברה בנוגע לחשבונות הבנקים שאותרו ע"י ועדת החקירה. לגבי כ- 1,400 בקשות מתוכם הוגשו בשלב זה דרישות לבנקים, לגבי האחרות אין לחברה כל מידע. היות שמדובר בבקשות לנכסים שלא הועברו לחברה והגורם המחזיק בהם (הבנקים) לא העביר לחברה פרטים לגביהם ואף אינו מכיר בחבותו להעבירם לחברה בשלב זה, החברה מנועה מלטפל בבקשות אלו עד לבירור משפטי של הנושא. (כאמור החברה תגיש בקרוב תביעה משפטית נגד בנק לאומי)

15 איתור יורשים יזום

עד לכתיבת דו"ח זה הסתיימו 262 חקירות יזומות אשר הובילו לאיתור היורשים הפוטנציאליים בתיקים אלה.

16 סטאטוס השבת נכסים

16.1 מיולי 2008 (המועד המוקדם ביותר, המותר עפ"י החוק, בו רשאית החברה להתחיל לקבל החלטות השבה) החלה החברה לטפל בהשבת נכסים ליורשים זכאים.

16.2 עד למועד הגשת דו"ח זה, הועברו ע"י מחלקת השבה לאגף נכסים וכספים 164 החלטות סופיות המאפשרות השבת נכסים.

16.3 עד היום שוחררו 198 נכסים ל- 419 יורשים בהיקף כספים של כ-18 מיליון ₪.

17 ערעורים לועדת ערר על החלטות החברה

לוועדת הערר, הדגה בעררים על החלטות ההשבה של החברה, הוגשו עד היום 81 עררים המפורט:

17.1 35 עררים נדחו

17.2 5 עררים נתקבלו.

17.3 4 עררים הועברו לעיון חוזר.

17.4 37 עררים טרם נתקבלה החלטה.

סיוע לניצולי שואה

18 סיוע בשנת 2008

18.1 בשנת 2008 חילקה החברה כ-100 מיליון ₪ לכ-12,000 ניצולי שואה נזקקים (ישירות לחשבונות הבנק שלהם) בשני מסלולים:

18.2 העברת מענק ישיר של 6,000 ₪ לניצול בסך כולל של כ-75 מיליון ₪ מכספי החברה.

18.3 העברת מענק ישיר נוסף של 1,800 ₪ לאותם ניצולים, תרומת קרן הידידות בסך כולל של 20 מיליון ₪.

18.4 בנוסף, הקצתה החברה כ-25 מיליון ₪ לתמיכה בפרויקטים מיוחדים המסייעים לניצולי שואה בתחומי הרפואה ומיצוי הזכויות, בחרה בפרויקטים ובגופים הראויים לתמיכה וסליכמה איתם את סדרי הביצוע לשנת 2009.

18.5 הגופים, הפרויקטים והנושאים שאושרו לתמיכה הם:

- 18.6 עמותת המשפט בשירות הזקנה - הענקת סדרת הרצאות ויעוץ אישי לניצולי שואה למיצוי זכויותיהם.
- 18.7 עמך - טיפול נפשי בבית הניצול.
- 18.8 העמותה לבריאות הפה - הענקת טיפולי שיניים ופה בבית הניצול.
- 18.9 מאיר פנים - כרטיס מזון חודשי, בסך 300 ₪ לניצולי שואה נזקקים.
- 18.10 עזר מציון - אימוץ ניצולי שואה תשושי נפש וסיעודיים.
- 18.11 לתת - חלוקת מזון ומימון תרופות.
- 18.12 חזון ישעיה - חלוקת מזון.
- 18.13 חוג ידידי תל השומר - טיפול ייחודי בניצולים מאושפזים במחלקות גריאטריות.

19 הסיוע בשנת 2009

בשנת 2009 מתכננת החברה לחלק לפחות 100 מיליון ₪ נוספים (בנוסף למימוש הסיוע באמצעות הפרויקטים) כמפורט:

- 19.1 3 מיליון ₪ - כסיוע חירום לארגוני ניצולים בישראל. נתקבלו בחברה 22 בקשות הנמצאות בבדיקה לקביעת הארגונים שיקבלו את הסיוע והיקפו. הסיוע יינתן בהקדם האפשרי.
- 19.2 כ-75 מיליון ₪ - העברת מענק אישי ישיר של 6,000 ₪ לכ-12,000 ניצולי שואה נזקקים במתכונת השנה הקודמת. רשימת ניצולי השואה הנזקקים אשר יקבלו את המענק תועבר לחברה ע"י משרד האוצר על פי הקריטריונים שנקבעו בעבר. (ניצולים שתקרת הכנסתם היא 3,700 ₪ לתודשי). מתוכנן לביצוע עד סוף יוני 2009.
- 19.3 יתרת הכסף יועבר כסיוע לניצולי שואה על פי החלטת הדירקטוריון בעקבות בדיקה שנעשת ע"י הועדה הציבורית המקצועית המייעצת (הפועלת מטעם החברה) שתציע אלטרנטיבות להמשך הסיוע.

מערכות מידע

20 הנושאים עיקריים שטופלו :

- 20.1 מערכת מידע דור ב' - RFP – (Request for Proposal) – הגדרת דרישות, ניתוח ואפיון, בחירת ספק, התקנת גרסה 1 ובדיקות קבלה.
- 20.2 השלמת פיתוח מערכת מידע דור א'.
- 20.3 מערכת שערך - תכנון, אפיון פיתוח והקמת מערכת שערך לביצוע ההתחשבות הכספית עם הבנקים, קק"ל והמדינה.
- 20.4 סיוע לניצולים - תכנון ואפיון מהלך העברת הכספים ישירות מתשבון החברה לחשבון ניצולי השואה.
- 20.5 אבטחת מידע - מכרז לבחירת ספק לצורך ביצוע סקר סיכונים בחברה. התחלת יישום המסקנות שהופיעו בדוח סקר הסיכונים.

תקציב החברה

- 21 בשנת 2008 עמד התקציב התפעולי של החברה על סך של כ-18 מיליון ₪. כ-7.5 מיליון ₪ מהנכסים הנוזלים של החברה ו-10.5 מיליון ₪, תקציב משלים מהאוצר כאמור בחוק.
- 21.1 לשנת 2009 הוכן תקציב מבוקש בסך כ-21 מיליון ₪ כולו מהנכסים הנוזלים של החברה, הדרש דיון בכנסת בוועדה משותפת של ועדת חוקה חוק ומשפט וועדת הכספים.
- 21.2 בשלב זה אושר בדירקטוריון תקציב ביניים עד סוף יוני 2009 בסך 9 מיליון ₪.

מצבת העובדים

- 22 מצבת העובדים לשנת 2009 כוללת:
 - 35 עובדים קבועים
 - 12 עובדים זמניים.

ישי עמרמי
מנכ"ל